МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и молодёжной политики Чувашской Республики

Отдел образования и молодёжной политики администрации Вурнарского муниципального округа

МБОУ "Санарпосинская СОШ"

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Руководитель ШМО учителей начальных классов ________ Краснова И.В.	Заместитель директора по УВР ________ Евдокимова О.Н.	Директор ________ Малов В. И.
Протокол №1 от «30» 08 2023 г.	«30» 08 2023 г.	Приказ №64-О от «30» 08 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной(чувашский язык)»

для обучающихся 1 – 4 классов

Новые Яхакасы 2023

Предметăн шалашĕ (содержанийĕ)

1 класс

Хутла вĕренес ĕç виçĕ тапхăртан тăрать: вулама-çырма вĕрентес умĕнхи, вулама-çырма вĕрентмелли, вулама-çырма вĕрентнĕ хыççăнхи.

Вулама-çырма вĕрентес умĕнхи тапхăрăн шалашĕ (*12сехет).*

Вулама вĕренме хатĕрлесси. Пуплеве тимлĕн итлесси, сăнасси, ăнланасси, тишкересси: пуплеври предложенисене, предложенири сăмахсене, сăмахри сыпăксене, сыпăкри сасăсене уйăрасси, сасăсене тĕрĕс каласси. «Калав», «предложени», «сăмах», «сыпăк», «пусăм», «сасă», «хупă сасă», «уçă сасă» терминсемпе палашасси, вĕсемпе майĕпен пуплев тишкерĕвĕнче усă курасси. Кĕнекери калавсен, предложенисен, сăмахсен схемисене, уçă тата хупă сасăсене уйăрмалли паллисемпе (хĕрлĕ çаврашка, кăвак тăваткал) паллашасси, вĕсемпе усă курасси.

«Шкул», «Класра», «Теттесемпе вăйăсем», «Шкул ачин кун йĕрки», «Тăван ял. Тăван кил-çурт», «Çемье», «Килти выльăх-чĕрлĕх», «Улма-çырла.Пахча çимĕç», «Уй-хирти тыр-пул», «Вăрманти чĕр чунсем», «ӳт-пӳ пайĕсем», «Çарăк (юмах)» темăсемпе пĕр-пĕринпе калаçасси, ыйтусем парасси, хуравласси, пĕччен, е икшерĕн, е ушкăнпа çыхăнуллă калав йĕркелесси.

Куç умĕнчи, ӳкерчĕксенчи япаласем çинчен, çывăхра пулса иртекен ĕçсемпе пулăмсем çинчен калаçасси, вĕсем çинчен ыйтса пĕлесси, ыйтусене хуравласси, хатĕр планпа çыхăнуллă пĕчĕк калав тăвасси.

Сăвă пăхмасăр вĕренесси, сăвă содержанийĕ тăрăх вĕçе-вĕçĕн пĕр-пĕрне ыйтусем парса хуравласси, сăвăран кирлĕ сăмахсене тупасси, сăвăри йĕркесемпе усă курса пĕр-пĕр япалана, пулăма сăнласа парасси.

Çырма вĕренме хатĕрлесси. Çырнă чухне тĕрĕс ларасси, çыру хатĕрĕсемпе усă курасси. Çыру тетрачĕн страницисенче ĕç йĕркине, унăн варрине (çуррине), хушма йĕре курасси, çырнă чухнехи ал хусканăвĕсене (çӳлтен аялалла, аялтан çӳлелле, сулахайран сылтăмалла, сылтăмран сулахаялла) класпа, ретĕн-ретĕн, икшерĕн, пĕччен тăвасси. Ĕлкесене палласа илесси, пĕр-пĕринчен уйăрасси. Чăваш алфавитĕнчи сас паллисен 9 пайĕпе (тӳрĕ йĕр, çекĕл, авăнчăк чалăш йĕр, çурма ункă, ункă, икĕ вĕçлĕ çекĕл, хупă çекĕл, йăлăллă тӳрĕ йĕр, йăлăллă çекĕл) паллашасси, вĕсене мĕнле çырмаллин йĕркине пĕлесси, çырасси, пĕрне-пĕрин ĕçĕсене тăрĕслесси, хакласси, йăнăш тупсан, мĕнле тӳрлетмеллине ăнлантарасси. Сас паллисен элеменчĕсене танлаштарасси, пĕрпеклĕхĕсемпе уйрăмлăхĕсене асăрхасси, вĕсене ытти йĕрсем хушшинче шыраса тупасси.

Япаласем хушшинче ытлашшине тупасси, мĕншĕн ытлашши пулнине ăнлантарасси. Пĕр-пĕр япала хатĕрлеме мĕн-мĕн кирлине суйласа илесси,çитменнине хушасси. Тума пуçланă ĕçе вĕçлесси.

Вулама-çырма вĕрентмелли тапхăрăн шалашĕ (90 сехет).

Вулама вĕрентесси. Сăмахри (сыпăкри) сасăсене пĕр-пĕринпе сыпăнтарма вĕренесси. Сăмахри сыпăксене тишкересси, сыпăк миçе сасăран тата мĕнле сасăсенчен тăнине, сыпăкри сасăсен вырăнне палăртасси. *А, у. н, ă, л, х, м, р, ш, ы, в, с, ç, п* сас паллисемпе паллашасси, вĕсемпе усă курса тӳнтер тата тӳрĕ сыпăксене, сăмахсене уласси. *И, т, к, э, е(э), ĕ, ӳ, ч* сас паллисемпе, çемçелĕх паллипе*(ь)* паллашасси, пăзициллĕ вулав вăрттăнлăхне ăнкарасси, хытă тата çемçĕ хупă сасăллă сыпăксемпе сăмахсене танлаштарасси, вĕсене сас паллисемпе çырса тĕрĕс уласси. Сингармонизм сакунне пăхăнман сăмахсене вуласси. *Й, е(йэ), ю(йу), я(йа)* сас паллисемпе, уйăракан паллăпа *(ь)* палашасси. *Й* хупă сасăпа тата вĕреннĕ уçă сасăсемпе усă курса тӳрĕ сыпăксем тăвасси, *йэ, йу, йа* сасăсен пĕрлешĕвĕсене çĕнĕ сас паллисемпе *(е, ю, я)* паллă тунине, *е, ю, я* сас паллисем икĕ пĕлтерĕшлĕ пулнине ăнланасси. У, ХУ, УХ, ХУХ, УХХ, ХХУ, ХУХХ, ХХУХ сыпăксене, вĕсенчен тăракан сăмахсене уйрăмлăхĕсене пĕлсе вулама вĕренесси. Сас паллисене, сыпăксене, сăмахсене танлаштарасси. Сăмахсене каялла, юлашки икĕ сас паллине ылмаштарса, сас палли хушса, пĕр сас паллине тепĕр сас паллипе улăштарса вуласси. Тĕрлĕ пĕлтерĕшлĕ сăмахсемпе предложенисем тăвасси, пĕлтерĕшĕсене ăнлантарасси.

Çырма вĕрентесси. Чăваш афавитĕнчи сас паллисене, вĕсене ытти сас паллисемпе çыхăнтарса çырасси. Сас палли çырас йĕркине ăнлантараса курăмлă кăтартасси, тишкересси (миçе тата мĕнле пайсенчен, вĕсем пĕр-пĕринпе мĕнле çыхăннă). Сас паллисене çыхăнтармалли йĕрке, çав йĕркене астуса юласси. Çĕнĕ сас паллине малтан вĕреннĕ сас паллисемпе çыхăнтармалли мелсене кăтартасси, вăл ытти сас паллисем умĕнче те, хыçĕнче те тăма пултарнине шута илесси. Çĕнĕ сас паллине вĕреннĕ сас паллисемпе сыпăкра, сăмахра, предложенире сыпăнтарса çырасси. Çыхăнуллă пуплеме вĕренесси, тăван чĕлхен тытăмĕпе (текст, предложени, сăмах майлашăвĕ, сăмах, сыпăк, сасă) паллашасси, сăмахсене тĕрĕс калама, пусăма тĕрĕс палăртма вĕренесси. Текстсене, предложенисене, сăмахсене, сыпăксене, сасăсене çыру тетрадĕнче схемăсемпе тата модельсемпе кăтартасси. Виçĕ шайлă схемăсемпе (çӳлти пайĕнче – ӳкерчĕкри япалана пĕлтерекен сăмахăн сасă тытăмĕ, вăтам шайĕнче – пичет, аялта çыру сас паллийĕсемпе çырнă сăмахсем) ĕçлесси. Вĕреннĕ сас паллисене аса илессипе, кашни сас паллин ĕлкине астуса юлассипе, вĕреннĕ сас паллисене ушкăнлассипе, ачасене шухăшлав мелĕсемпе (тишкерме, танлаштарма, пĕтĕмлетме тата ытти те) паллаштарассипе, вĕсемпе усă курма вĕренессипе çыхăннă логика ĕçĕсене пурнăçласси. Сас паллин пайĕсене палăртса, пĕр пек пайĕсене кăтартса, пĕр пек мар пайĕсене тупса, пĕр пек пайĕсене калăпăш, шучĕ, ăçта тата мĕнле вырнаçни енчен сăнаса икĕ сас паллине танлаштарасси.

Çак йĕркепех сас паллисене ушкăнланă чухне усă курасси. Пĕр-пĕр сас паллин пайĕсене ытти сас паллисенче тупасси. Сасăсене илтес, уйăрас пултарулăха, вĕреннĕ сас паллисене çырас, вĕсене сыпăксенче, сăмахсенче тата предложенисенче çыхăнтарас ансат хăнăхусене аталантармалли хăнăхтарусем, çырса илмелли ĕçсем пурнăçласси. Сас паллине çырас йĕркин алгоритмне тăвасси, унпа усă курасси.

Вулама-çырма вĕрентнĕ хыççăнхи тапхăрăн шалашĕ (30 сехет)

Текстпа çыхăннă ĕçсем. Çут çанталăк, çулталăк вăхăчĕсем, çемье, чĕр чунсем, ачасен пурнăçĕпе ĕçĕ-хĕлĕ çинчен çырнă текстсене тишкерме вĕренесси. Текст ячĕ тăрăх текст содержанийĕ çинчен калаçасси. Çĕнĕ тата йывăр сăмахсене ăнланасси. Текст темипе паллашасси, калаçасси. Текст темипе килĕшӳллĕ хăйсем курни-илтни, пĕлни çинчен калаçасси. Текста пайăн-пайăн вуласси, план тăвасси. Текст содержанийĕ тăрăх калаçасси, тĕп шухăшне палăртасси. Творчествăллă ĕçсем (пăтраштарса панă плана йĕркипе вырнаçтарасси, содержани тăрăх ӳкересси, ӳкерчĕксенчен диафильм йĕркелесси, инсценировка,сăмахлă ӳкерчĕк тăвасси, текста малалла тăсасси тата ытти те) пурнăçласси. Текстсен содержанийĕпе килĕшӳллĕ ваттисен сăмахĕсемпе каларăшсемпе, тупмалли юмахсемпе ĕçлени. Сăвăпа ĕçлес йĕркепе паллашсси, ăна пурнăçласси. Сăвва пăхмасăр вĕренесси. Чăваш сăмахĕсен пулу мелĕсене, йĕркине ăнкарма сĕмленесси.

Тĕрĕс çырма вĕренмелли ĕçсем. Сăмахсене пĕтĕмĕшле курма вĕренесси, вĕсене мĕнле çырнине асра тытма хăнăхасси. Вĕреннĕ пур сас паллисене тепĕр хут аса илесси, элеменчĕсене кура вĕсене ушкăнласа çырасси. Сас паллисенче панă элемента тупса йĕрлесси. Пĕр пек элемент пур сас паллисене çырса илесси. Панă сас паллин элеменчĕсене ытти сас паллисенче тупса йĕрлесси. Панă элементсемпе усă курса сас паллисем çырасси. Алăпа çырнă тата пичетленĕ сăмахсене, предложенисене, 2-3 предложенирен тăракан текста пăхса çырса илесси, çырнине çыру тетрадĕнчи текстпа танлаштарса тĕрĕслесси. Сăмаха е предложение, текста вĕрентекенпе пĕрле тишкересси, унтан вĕрентекен вуланă тăрăх çырасси, çырнине пăхса тĕрĕслесси. Пăтраштарса панă сас паллисенчен сăмахсем, сăмахсенчен предложенисем, предложенисенчен текстсем туса çырасси. Пăнчăсем вырăнне сăмахра кирлĕ сас паллисем, предложенисенче кирлĕ сăмахсем лартса çырасси. Ыйтусене хуравласа çырасси. Пăхмасăр çырма хатĕрленесси.

2 класс

1-мĕш класра вĕреннине аса илни

Предложени, сăмах, сасă, сас палли.

Сасă тата сас палли

Алфавит. Уçă сасăсемпе хупă сасăсем. Хытă уçă сасăсемпе çемçе уçă сасăсем. Хытă хупă сасăсемпе çемçе хупă сасăсем. Сывлăх сунасси.

Сывпуллашасси.. Хытă уçă сасăллă сăмахсенче çемçелĕх палли (ь) çырасси. Уйăракан çемçелĕх палли (ь) çырасси. Вăрăм хупă сасса икĕ пĕр пек сас палли çырса палăртни. Тăван-хурăнташлăх сăмахĕсем. Вырăс чĕлхинчен йышăннă хăш-пĕр сăмахсене çырасси. Сăмах сыпăкĕ. Сăмахсене пĕр йĕркерен тепĕр йĕркене куçарасси.

Сăмах. Япала ячĕ

Кам? мĕн? ыйтуллă сăмахсем. Пĕр япалана пĕлтерекен сăмахсем. Япала нумайййине пĕлтерекен сăмахсем. Çын ятне, хушаматне, ашшĕ ятне пысăк сас пал-линчен пуçласа çырасси. Паллашу сăмахĕсем. Выльăх-чĕрлĕх ячĕсене пысăк сас паллинчен пуçласа çырасси. Ӳкерчĕк тăрăх калав йĕркелесе çырасси. Выльăх- чĕрлĕх ячĕсене пысăк сас паллинчен пуçласа çырасси.Вĕреннине çирĕплетесси. Хула, ял, юхан шыв ячĕсене пысăк сас пал-линчен пуçласа çырасси. Пĕлтер□ырасси.

Глагол

Мĕн тăвать? Мĕн тăваççĕ? ыйтури глаголсем. Мĕн турĕ? мĕн турĕ□? ыйтусенчи глаголсем. Хирĕçле пĕлтерĕшлĕ глаголсем (антонимсем). Çывăх пĕлтерĕшлĕ глаголсем (синонимсем). Тав тăвасси.

Паллă ячĕ

Япала паллине пĕлтерекен сăмахсене мĕнле? ыйту лартса тупасси. Тĕсе пĕлтерекен сăмахсем. Çынна сăнлакан сăмахсем. Çыру çырасси. Хирĕçле пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем (антонимсем). Пĕрешкел пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем(синонимсем).

Предложени

Пуплеве предложенисем çине уйăрасси. Предложенин тĕп членĕсемпе кĕçĕн членĕсем. Калуллă предложенисем. Ыйтуллă предложенисем. Кăшкăруллă предложенисем.

2-мĕш класра вĕреннине пĕтĕмлетесси

Сасăсемпе сас паллисем, алфавит çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси. Япала ячĕ.

Глагол. Паллă ячĕ. Предложени.

Мĕн вĕрентнине шута илсе, вулав урокĕсемпе тачă çыхăнтарса ачасен çыхăнуллă калаçас, тăнласа ăнкарас, вулас тата çырас мехелĕсене малалла аталантармалла. Вуламалли, тăнламалли, çыхăнуллă каласа памалли, калаçăва хутшăнмалли, çырмалли хăнăхтарусем çине таянса вĕсемпе çыхăнуллăн чĕлхе тытăмĕн тĕрлĕ сийĕпе (фонетика, лексика, морфологи, синтаксис, стилистика) усă курма пĕлнине лайăхлатмалли хăнăхтарусем

куллен йĕркелемелле. Вулаттарнă, пуплеве тăнлаттарнă, çыхăнуллă пуплев тутарнă, çыртарнă май вĕренекенсене чĕлхен тĕрлĕ енĕсене (аспекчĕсене) ансат тишкерме, чĕлхе ăслăлăхĕн кирлĕрех терминĕсемпе, янтă пĕлĕвĕсемпе усă курма вĕрентмелле.

Çыхăнуллă пуплев. Пуплевĕн пурнăçри пĕлтерĕшĕ.

Текст. Ăна темăпа çыхăнман предложенисен пуххипе танлаштарасси. Текстра мĕн çинчен каланине (текст темине) палăртасси. Текста темиçе сыпăка (пая) уйăрасси. Пысăках мар текста, унăн пайĕсене ят парасси.

Ӳкерчĕксемпе ĕçлесси. Ӳкерчĕксем тăрăх ыйтусене хуравласси, предложенисем тăвасси. Вĕсене çырасси.

И з л о ж е н и ç и н ч е н ă н л а н т а р а с с и . Ыйтусене ушкăнпа хуравланă, йывăр орфограммăсене асăрхаттарнă хыççăн вĕрентӳçĕ пулăшнипе 30-45 сăмахлă текст тăрăх изложени çырасси.

Ачасен пурнăçĕпе çыхăннă темăсемпе (вăйă выляни, вăрмана экскурсие кайни, кама та пулин пулăшни, шкул çинчен) 4-5 предложенирен тăракан пĕчĕк калав тăвасси.

Пуплев этикечĕ. Сывлăх сунни. Сывлăх суннă чух усă куракан тараватлăх сăмахĕсемпе сăмах майлашăвĕсем. Паллашу сăмахĕсемпе предложенисем. Сăпайлăн тав тума пĕлесси. Сыв пуллашу сăмахĕсем.

Ĕç хучĕсем. Ансат пĕлтерӳ хайласси. Юлташ патне çыру çырасси.

Чĕлхене ансат тишкересси, терминсемпе усă курасси

Алфавит. Саспаллисен ячĕсем тата йĕрки. Уçă тата хупă сасăсем. Хытă тата çемçе сасăсем.

Пĕр-пĕр саспаллипе пуçланакан сăмахсене словарьте шыраса тупма вĕрентесси. Сăмахсене алфавит йĕркипе вырнаçтарма хăнăхтарасси (пуçламăш саспалли тăрăх).

Япалана пĕлтерекен сăмахсем. Вĕсене кам? тата мĕн? ыйтусем тăрăх тупасси.

Япала ĕçне пĕлтерекен сăмахсем. Вĕсене мĕн тăвать? мĕн тăвĕ? мĕн турĕ? ыйтусем тăрăх тупасси.

Япалан тата унăн ĕçĕн паллине пĕлтерекен сăмахсем, вĕсене мĕнле? ыйту тăрăх тупасси.

Сăмахсене вĕсен пĕлтерĕшĕсене кура ушкăнласси. Хирĕçле _пĕлтерĕшлĕ сăмахсем (хура - шурă, пысăк - пĕчĕк, сарлака - ансăр, пылак -

йӳҫӗ). ҫывӑх пӗлтерӗшлӗ сӑмахсем: васка - хыпалан, кил - пыр, усал - хаяр, аван - лайӑх, илемлӗ - хитре, чипер.

Лексикӑпа тематика ушкӑнӗсем: а) тӗс ячӗсем (хӗрлӗ, сарӑ, шурӑ, хура, хӑмӑр, кӑвак т.ыт.те; ҫӳрен, турӑ, хӑла, ула, сарӑ-хӑла (лаша ҫинчен); ӑ) ҫынна хаклакан сӑмахсем (чипер, илемлӗ, тирпейлӗ, тӑрӑшуллӑ, ӗҫчен, кахал, наян, мӑнтӑр, начар т.ыт.те).

Предложени. Пуплеври предложенисене уйӑрасси (маларах вӗреннине ҫирӗплетесси). Предложенин тӗп (подлежащипе сказуемӑй) тата кӗҫӗн членӗсем (ячӗсене асӑнмасӑр).

Тӗрлӗ калӑплӑ (тытӑмлӑ) предложенисем тума тата ҫырма хӑнӑхтарасси. Вӗсене (кам? мӗн? камӑн? мӗнӗн? кама? мӗне? камра, мӗнре? камран? мӗнрен? кампа? мӗнпе? камсӑр? мӗнсӗр? камшӑн? мӗншӗн?) ыйтури сӑмахсемпе анлӑлатасси.

Пунктуаци. Предложени вӗҫне пӑнчӑ, ыйту тата кӑшкӑру паллисем лартасси.

Орфографи. 1) Хытӑ уҫӑ сасӑллӑ сыпӑк е сӑмах вӗҫӗнчи [л'], [н'], [т'] сасӑсене л, н, т саспаллисем хыҫҫӑн ҫемҫелӗх палли (ь) ҫырса палӑртасси: выльӑх, кукӑль, супӑнь, мӑкӑнь, халь, ахаль, мӑкӑль, шукӑль, ларать, вылять, чупать, тӑрӑшать.

2) Уйӑракан ҫемҫелӗх палли (ь) ҫырасси: мӑрье, кӗсье, тухья, Марье.

3) Вӑрӑм хупӑ сасса икӗ пӗр пек саспаллипе палӑртасси: ӑру-тӑванлӑх сӑмахӗсенче: атте, анне, асатте, шӑллӑм, аппа, кукка, мӑн акка;

Ҫулталӑк вӑхӑчӗсен ячӗсенче: ҫулла, хӗлле, кӗркунне, ҫуркунне;

хальхи вӑхӑтри нумайлӑ хисепри 3-мӗш сӑпатри глаголсен формисенче: вулаҫҫӗ, вуламаҫҫӗ, выляҫҫӗ, вылямаҫҫӗ.

4) Сӑмаха пӗр йӗркерен тепӗр йӗркене куҫарасси : ма-ши-на, вы-ля, япа-ла, пӗ-лӗт-сем.

5)Ҫын ячӗпе хушаматне тата ашшӗ ятне, выльӑхсемпе чӗр чунсен уйрӑм ячӗсене, хула, ял, урам, юхан шыв ячӗсене пысӑк саспаллирен пуҫласа ҫырасси: Иванова Мария Васильевна, Михайлов Иван Викторович, Кампур, Улайкка, Аньяр, Хураҫка, Канаш, Шупашкар, Шурча, Ҫавал, Кӗҫӗн Ҫавал, Атӑл, Сӗве

6) Вырӑс чӗлхинчен йышӑннӑ хӑш-пӗр сӑмахсене вырӑс чӗлхинчи пекех ҫырасси: а) Миша, Наташа, Коля, Петя, Таня; ӑ) машина, трактор, комбайн,

завод, фабрика, самолёт, ракета; б) парта, учитель, директор; в) колхоз, ферма, сад, дыня, помидор;

г) кухня, стакан, щётка.

Таса та илемлĕ çырасси

Çыру гигиени хăнăхăвĕсене (тĕрĕс ларма, тетраде хума, ручкăна тытма т.ыт.те пĕлнине) çирĕплетесси.

Пĕчĕк саспаллисене йывăрлăх енчен ушкăнласа (5 ушкăн) çырасси: 1) и, ш, г, п, т, й, н, р, у, ӳ; 2) л, м, ц, щ, ь, ы; 3)а, ă, ю, ф, д, б, я; 4)с, ç, е, ĕ,ё, ч, ъ , в; 5) э, х,ж, к.

Пысăк саспаллисене йывăрлăх енчен ушкăнласа (4 ушкăн) çырасси: 1) Й, И, Ш, Ц, Щ, Ч, Ы, Л, М, А, Ă.

2)О, С, Ç,Х, Е,Ё,,Ĕ, З, Э, Я;

3)Ж,У,Ӳ,Н, К, Ю, Р, В, Ф; 4) Г, П, Т, Б, Д.

Таса та илемлĕ, тĕрĕс çырмалли сăмахсем: алсиш, анне, аппа, асатте, атте, ăмăрт кайăк, библиотека, больница, выльăх, вырсарни кун, герой, дежурнăй, ешчĕк, ёлка, журнал, йăмăк, кĕçнерни кун, кĕркунне, кĕсье, класс, класра, колхоз, коньки, комбайн, комбайнер, кукамай, кукаçи, кукка, лётчик, майка, мунча, пан улми, пичче, ракета, самолёт, çулла, çуркунне, тăвайкки, тетрадь, трактор, тунти кун, тырпул, улмуççи, учитель, учительница, ӳхĕ, физкультура, хĕлле, чăх-чĕп, шăллăм, шăмат кун, щётка, ытлари кун, эрне кун, юлан ут, юн кун, ялав.

3 класс

2-мĕш класра вĕреннине аса илесси

Текст

Предложени. Çырса илни Сăмах. Творчество ĕçĕ. Виçĕ кушак çури.

Сасăсемпе сас паллисем

Сасă. Сас палли

Сасă, сас палли - Пуплев этикечĕ

Сăмах вĕççĕн е çыру çырса хăнана чĕнесси, саламласси. Сăпайлăх сăмахĕсемпе усă курасси. Телефонпа калаçасси.

Ĕç хучĕсем.

Класри е шкулти хаçата заметкăсем çырасси. Библиотекăран илсе вуланă кĕнекесен списокне туса пыма пĕлесси.

Вăрăм хупă сасăсене икĕ сас паллипе палăртасси

Вăрăм хупă сасăсене икĕ сас паллипе палăртасси

Укерчĕк тăрăх калав йĕркелесе çырасси

Ч сасă умĕнчи л, н хупă сасăсен çемçелĕхне ятарласа палăртманни

Сăпайлăх сăмахĕсем

Сăпайлăх сăмахĕсем

Ç, ч сас паллисем хыççăн ы е и çырасси
Калав содержанине кĕскен çырасси
Ç, ч сас паллисем хыççăн ы е и çырасси
Вырăс чĕлхинчен çыру урлă йышăннă сăмахсенче б,г,д,ж,з, ф, ц, щ, сас паллисем çырасси
Телефонпа калаçасси
Э, е, ё, ю, я сас паллисемпе усă курма пĕлесси
Библиотекăран илнĕ кĕнекесен списокне тăвасси

Предложени.

Калуллă, ыйтуллă тата хистевлĕ предложенисем. Кăшкăруллă предложени. Предложенин тĕп членĕсем --- подлежащипе сказуемăй. Предложенин кĕçĕн членĕсем. Предложенисене кĕçĕн членсемпе анлăлатасси.
Предложени çинчен мĕн пĕлнине аса илесси
Текст тата предложени
Калуллă предложенисем.
Ыйтуллă предложенисем
Хистевлĕ предложенисем
Кăшкăруллă предложенисем
Предложенин тĕп членĕсем
Предложенин кĕçĕн членĕсем
Сăмах майлашăвĕ. Предложенири сăмахсен çыхăнăвĕ
Ансăр тата анлă предложенисем
Чĕр чуна сăнласа текст çырасси
Предложени çинчен вĕреннине пĕтĕмлетни

Сăмах.

Сочинени тишкерĕвĕ. Сăмах тытăмĕ. Тымар тата аффикссем
Сăмаха улăштаракан тата сăмах тăвакан аффикссем
Хăнана чĕнесси
Çĕнĕ сăмахсем çă (-çĕ), -лăх (лĕх) аффикссем хушăнса пулни
Çĕнĕ сăмахсем –у(ӳ), -лă (-лĕ), -ла (-ле) аффикссем хушăнса пулни
Пĕр тымартан пулнă сăмахсем
Аффикслă сăмахсене тĕрĕс çырасси

Пуплев пайĕсем. Япала ячĕ.

Унăн пĕлтерĕшĕ, ыйтăвĕсем. Пайăр ятсемпе пайăр мар ятсем. Япала ячĕсем пĕрреллĕ тата нумайлă хисепсенче пулни. Вĕсем ытти сăмахсемпе çыхăннă чухне тĕрлĕ аффикс йышăнни, **ӳкĕм** (падеж) термина асăнмасăр вĕсен ыйтăвĕсемпе аффиксĕсене пăхса тухни.
Камăнлăх аффиксĕсем йышăннă япала ячĕсем тĕп мар падежри пĕрреллĕ хисепри (терминсене асăнмасăр) формисемпе пуплевре усă курасси (аттеме, аттемпе, аçуна, ашшĕне, ашшĕпе т.ыт.те).

Япаласен хисепне пĕлтерекен сăмахсем (пĕрре, иккĕ, саккăр, вуннă, пĕрремĕш, иккĕмĕш, çиччĕмĕш, вуннăмĕш).
Япала ячĕ. Япала ячĕн пĕлтерĕшĕ тата ыйтăвĕ
Япала ячĕсем хисеп тăрăх улшăнни

Ш, с, ç сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсене нумайлă хисепре тĕрĕс çырасси

Глагол.

Унăн пĕлтерĕшĕ, ыйтăвĕсем. Глагол вăхăчĕсем: хальхи вăхăт, пулас вăхăт, иртнĕ вăхăт (кайрăм, илтĕм, вулар, пĕлчĕ).
Глагол пĕлтерĕшĕ, ыйтăвĕсем
Хирĕçле пĕлтерĕшлĕ глаголсем
Çывăх пĕлтерĕшлĕ глаголсем
Глагол улшăнăвĕ
Хальхи вăхăт
Иртнĕ вăхăт
Пулас вăхăт

Паллă ячĕ.

Унăн пĕлтерĕшĕ, ыйтăвĕсем. Вăл япала ячĕпе тата глаголпа çыхăнни. Япала ячĕпе тата глаголпа çыхăннă паллă ячĕсем вĕçленменни. Пĕрешкел е çывăх пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем (илемлĕ, капăр, хитре, чипер).
Паллă ячĕсен пĕлтерĕшĕ, ыйтăвĕсем
Паллă ячĕ улшăнманни
Паллă ячĕ япала ячĕпе тата глаголпа çыхăнни
Çывăх пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем
Çулĕпе аслăрах çынсене хисеплесе чĕнесси
Хирĕçле пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем

3-мĕш класра вĕреннине аса илсе çирĕплетесси

Сасăсемпе сас паллисем аса илесси
Вĕренекенсен пĕлĕвне тĕрĕслени
Сăмах тытăмĕ
Пуплев пайĕсем

Тымар тата аффикссем. Сăмах тăвакан тата сăмаха улăштаракан аффикссем. Япалана пĕлтерекен сăмахсем çумне *–çă(-çĕ), -лăх(-лĕх), -у(-ӳ)* аффикссем хушăнса пулнă сăмахсене сăнасси. Пĕр тымартан пулнă сăмахсене асăрхаса ушкăнласси, аса илсе каласси, çырасси *(çыр –çыру – çырулăх, кшш – калав –калавçă).*

Япала ячĕ. Унăн пĕлтерĕшĕ, ыйтăвĕсем. Пайăр ятсемпе пайăр мар ятсем. Япала ячĕсем пĕрреллĕ тата нумайлă хисепсенче пулни. Вĕсем ытти сăмахсемпе çыхăннă чухне тĕрлĕ аффикс йышăнни, ӳкĕм (падеж) термина асăнмасăр вĕсен ыйтăвĕсемпе аффиксĕсене пăхса тухни.
Камăнлăх аффиксĕсем йышăннă япала ячĕсем гĕп мар падежри пĕрреллĕ хисепри (терминсене асăнмасăр) формисемпе пуплевре усă курасси *(аттеме, аттемпе, аçуна, ашшĕне, ашшĕпе* т.ыт.те.
Глагол. Унăн пĕлтерĕшĕ, ыйтăвĕсем. Глагол вăхăчĕсем: хальхи вăхăт, пулас вăхăт, иртнĕ вăхăт.

Паллă ячĕ. Унăн пĕлтерĕшĕ, ыйтăвĕсем. Вăл япала ячĕпе тата глаголпа çыхăнни. Япалаячĕпе тата глаголпа çыхăниă паллăячĕсем вĕçленменни. Пĕрешкел е çывăх пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем *(илемлĕ, капăр, хитре, чипер).*
Предложени. Калуллă, ыйтуллăтата хистевлĕ предложенисем. Кăшкăруллă предложени. Предложенин тĕп членĕсем — подлежащипе сказуемăй. Предложенин кĕçĕн членĕсем. Предложенисене кĕçĕн членсемпе анлăлатасси.
Орфографипе орфоэпи. Э, *е, ă, ю, я* сас паллисемпе усă курма пĕлесси. Вырăс чĕлхинчен йышăннă сăмахсенче *б, г, д, ж, з, ф, ц, щ* сас паллисене тĕрĕс вулама, çырма пĕлесси.
Сăмах тĕпĕнчи вăрăм хупă сасса икĕ пĕр пек сас палли çырса палăртасси: а) *çăрттан, паттăр, параппан, суккăр, маттур, тăвайкки, тĕттĕм, туршкке;* ă) *пĕрре, иккĕ, виççĕ, пшлĕк, çиччĕ, аллă:* б) *ачашшт, хуллен, вăрттăи, пысăккăн, симĕссĕн, шуррăн; в) вапли, хыççăн.*
Хутăш сăмахри ч умĕнчи [л'], [н'] хупă сасăсен çемçелĕхне ятарласа палăртманни: калча, мунча, пăнчă, вăлча, анчах, хупăлча.
Ç, ч сас паллисем хыççăн *ы* е *и* çырасси: а) *çыру, çын, çырма, чылай, чыс, çывăх, çырла;* ă) *çимĕç, чикĕ, читлĕх, çинче.*
Уçă е [л] сасăпа пĕтекен сăмах тĕпĕçумне *–лă(-лĕ), -ла(-ле)* аффикссем хушăнса пулнă сăмахсенче икĕ пĕр пек сас палли (лл) çырасси: *а)паша— лашалла, ĕне — ĕнелле, футбол — футболла, лап-та-лапталли, пукане — пуканелле, шашка — шашкăлла;* ă) *сухач — сухаллă.*
Нумайлă хисеп аффиксĕнчи [с] сасса (вăл умĕнхи [ш], [ç] сасăсемпе пĕрпекленнĕ тĕслĕхсем) тĕрĕс палăртасси: *юлташсем, тантăшсем, чăрăшсем, лĕпĕшсем, чĕкеçсем.*
Хальхи вăхăтри пĕрреллĕ хисепри глаголсене тĕрĕс каласси, çырасси: *ташлатăп, вĕренетĕп, ĕçлетĕп, юрлатăп, вĕренетĕн, ĕçлетĕн, ташлатъ, юрлатъ, вĕренет, ĕçлет.*
Таса та илемлĕ çырасси
Çыру гигиенин хăнăхăвĕсене çиреплетесси. Пĕр йĕр тăрăх çырма хăнăхтарасси. Кăткăс ĕлкеллĕ сас паллисемпе вĕсен çыхăнăвĕсене хăвăртрах, таса та илемлĕ çырасси.

4 класс
Çĕрĕм-шывăм, Чăваш çĕрĕ-шывĕ
Çĕрĕм-шывăм, Чăваш çĕрĕ -шывĕ
Вĕреннине аса илесси. - 6 ч
Вĕреннине аса илесси. Текст. Предложени. Сăмах. Сасăсем тата сас паллисем. Сыпăк. Пусăм
Хутшăну йăли-йĕрки. Этикет
Сăмах тытамĕ тата пулăвĕ – 8 ч
Сăмах тытăмĕ тата пулăвĕ. Пĕр тымарлă сăмахсем. Сăпайлăх сăмахĕсем. Сăмах аффикс хушăннипе пулни. Мăшăр сăмахсем. Сăмахсене икĕ хут каланине тишкересси
Çыру тата пĕлтерӳ çырасси

Текст – 4 ч

Текст. Текстри предложенисен килĕшĕвĕ. Текст темине, тĕп шухăшне тупни. Текст тытăмĕ

Предложенин пĕр йышши членĕсем - 6 ч

Предложени. Предложенин пĕр йышши членĕсем. Вĕсем пĕтĕçтерӳпе (союзпа) (анчах, çапах, тата, та(те) тата пĕтĕçтерӳсĕр (союзсăр) çыхăнни.

Пĕр йышши членлă предложенисем тума пĕлесси.

Пуплев пайĕсем - 2 ч

Сăмахсене пĕлтерĕш тăрăх ушкăнлани

Пуплев пахалăхĕ

Япала ячĕ - 10 ч

Япала ячĕ. Ӳкĕмсем (падежсем). Текстри, предложенири япала ячĕсем мĕнле падежрине вĕсен ыйтăвĕсем тăрăх пĕлесси. Хупă сасăпа (юлташ, телей, сунар, пĕлĕт, хĕвел, кун) тата а, э,ă,ĕ,у,ӳ,и сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕ. Япала ячĕсен вĕçленĕвĕ. Падежсем. Хупă тата уçă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕ

Саламламалли правилăсем

Паллă ячĕ – 6 ч

Паллă ячĕсен тĕп, танлаштаруллă тата вăйлă степенĕсем, вĕсемпе пуплевре усă курасси. Паллă ячĕсем –ак/-ек, -ăк/-ĕк, -кăн/-кĕн, -чăн/-чĕн, -лă/-лĕ аффиксем хушăнса пулни.

Паллă ячĕсен пĕлтерĕшĕ, пулăвĕ

Паллă ячĕсен тĕ тата танлаштаруллă степенĕсем

Паллă ячĕсен вăйлă степенĕ

Хисеп ячĕ - 3 ч

Хисеп ячĕсен пĕлтерĕшĕ

Ĕç хучĕсем. Пĕлтерӳ çырасси

Местоимени - 4 ч

Сăпат ылмашĕсене текстра тупасси, вĕсем хăш падежрине палăртасси.

Местоимени пĕлтерĕшĕ. Сăпат местоименйĕсем

Уяв ячĕпе саламласси

Глагол - 17 ч

Глагол вăхăт, сăпат тата хисеп тăрăх улшăнни. Унăн пурлă тата çуклă формисем.

Глагол вăхăт тăрăх улшăнни. Хальхи, иртни,пулас вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ.

Глагол çинчен вĕреннине пĕтĕмлетни

Вĕренӳ çулĕнче ăса хывнине аса илесси - 4 ч

Сăмах тытăмĕ тата пулăмĕ. Текст. Предложени. Пуплев пайĕсем.

Вĕренекенсен пĕлĕвне тĕрĕслени. Пĕтĕмлетӳ урокĕ

Чĕлхене ансат тишкересси. Чĕлхе пĕлĕвĕн терминĕсемпе паллаштарасси

Çыхăнуллă пуплев. Текст. Унăн темипе тĕп шухăшĕ. Текст тытăмĕ (композици)

Изложенипе сочинени планĕсене ушкăнпа тата пĕччен тăвасси. Планпа усă курса 80-90 сăмахлă текст тăрăх тулли е кĕске изложени çырасси.

Пурнăçра пулса иртнĕ пĕр-пĕр ĕç (курни-илтни, сăнани, экскурсире пулни, театра кайни, сумлă çынсемпе тĕл пулни) çинчен ушкăнпа хатĕрленнĕ хыççăн пĕчĕк ăслав (сочинени) хайласси.

Пуплев этикечĕ. Каланине хирĕçлесси: вашаватлăх тата тӳрккеслĕх. Каçару ыйтассине, ӳкĕнĕве палăртасси, ашшĕ- амăшне, тус-тăвана уяв ячĕпе саламласси.

Ĕç хучĕсем. Шкулти хаçатпа, Шупашкарта тухса тăракан ача-пăча хаçат-журналĕпе çыхăну тытма хистесси. Пĕлтерӳ çырма хăнăхтарасси.

Сăмах йышне ӳстересси, унпа усă курма пĕлнине çирĕплетесси. Сăмахсене тĕрлĕ мелпе ушкăнласси.

Орфографи тата орфоэпи. Мăшăр сăмахсене çырасси: сĕтел-пукан, сĕт-çу.

Икĕ хут калакан сăмахсене çырасси: ял-ял, хĕрлĕ-хĕрлĕ, пин-пин.

Сăпат ылмашĕсене тĕрĕс каласси, çырасси: эпĕ (эп), эсĕ (эс), эпир(эпĕр), эсир (эсĕр); манăн (ман), санăн (сан); манра, манран, санра, санран, пирĕнте (пирте), сирĕнтен (сиртен); вăл – унăн, ăна, унран.

Япала ячĕсен падеж формисене тĕрĕс каласси, çырасси: çыру- çырăвăн, çырăва; сăвă- сăввăн, сăвва; пĕрчĕ – пĕрчĕн, пĕрче; мăкăнь – мăкăньте е мăкăньре; район – районта е районра.

Глаголăн çак формисене тĕрĕс каласси, çырасси:

1)Хальхи вăхăтăн сăпат формисене (çыратăп – çырмастăп, çыратăн – çырмастăн (çырап – çырмап, çыран мар, ташлатпăр – ташламастпăр, ĕçлетпĕр – ĕçлеместпĕр, вулатпăр – вуламастпăр, вĕренетпĕр – вĕренместпĕр, ташлатăр – ташламастăр, ĕçлетĕр – ĕçлеместĕр, вĕренетĕр – вĕренместĕр, килетĕр – килместĕр, çырать – çырмасть (çырат – çырмас мар);

2)Пулас вăхăт формисене (ту – тăвăп, тăвăн, тăвĕ; çи – çийĕн, çийĕп, çийĕ);

3)Р сасăпа пĕтекен йĕр, кĕр, кӳр, пар, пер, пыр, тăр, хур, яр глаголсен иртнĕ вăхăт формисене: кĕтĕм, кĕтĕн, кĕчĕ, кĕтĕмĕр р сасă тухса ӳкет).

Çемçе л, н, т сасăсемпе пĕтекен сăмах тĕпĕ çумне –лă/-лĕ аффикс хушăнса пулнă сăмахсенче ь çырасси: кукăльлĕ, супăньлĕ, тетрадьлĕ, медальлĕ, портфельлĕ.

Паллă ячĕсен вăйлă степенĕнче (хуп-хура, тӳп-тӳрĕ, ем-ешĕл, çап-çутă, сап-сарă, кăн-кăвак) дефис лартасси.

Пунктуаци. Пĕр йышши членлă предложенисенче хӳреллĕ пăнчă лартасси.

Таса та илемлĕ çырасси

Графика хăнăхăвĕсене малалла аталантарса пырасси. Сăмахсемпе предложенисене хăвăртрах çырма хăнăхтарасси. (Кирлĕ сăмахсемпе предложенисене учитель хăй суйласа илет.)

Харкамлăх результачĕсем:

Вĕренекенсен çакна пĕлмелле:

- тăван чĕлхене хаклама, хисеплеме хăнăхса пыни;
- кашни халăхăн хăйĕн чĕлхи, вăл ыттисенчен уйрăлса тănине ăнланни;
- чĕлхепе кăсăкланма пуçлани, харпăр хăй пуплевне лайăхлатас кăмăл-туйăм амаланни

Пур предмета та вĕрентнĕ май кĕтекен результатсем:

Вĕренекенсен çакна пĕлмелле.

- пулăмсене тарăнрах ăнланма вĕренсе пыни
- ăнлавсене уçăмлама, ушкăнлама хăнăхса пыни
- тишкерӳ-пĕтĕçтерӳ, танлаштару хăнхĕвĕсем çирĕпленсе пыни

Вĕренекенĕн çакна тума пултармалла:

-вĕреннĕ орфограммăсенчен тăракан 55-60 сăмахлă текста йăнăшсăр, таса та илемлĕ çырса илме, диктант çырма;

-пĕр йышши членлă предложенире (вĕреннĕ тĕслĕхсем) чарăну паллисем лартма;

н сасăпа саспалли тытăмне тишкерме, тымарĕпе аффиксĕсене тупма;

- япала ячĕсен, сăпат ылмашĕсен падежĕпе хисепне, глаголсен хисепне, сăпачĕпе вăхăтне палăртма;

Предметăн пулас результачĕсем:

Пĕлӳлĕх(познавательные) результачĕсем:

- çырнă чух мĕнле лармаллине тата çыру хатĕрĕсемпе мĕнле усă курмаллине пĕлни;
- таврари япаласене, пулăмсене тĕпчес ăнтăлав аталанни;
- таврари япаласемпе пулăмсем çинчен мĕн пĕлнине системăлани: «Тăван çĕр-шыв» ăнлава уçăмлани. Вăл çуралнă вырăн, тăван ял, тавралăх, хăй пурăнакан республика тата çĕр-шыв (Раççей) пулнине ăнланни, унăн культури, мухтавлă çыннисем çинчен пĕлни; çут çанталăк законĕсем, япаласемпе пулăмсем пĕр-пĕринпе çыхăнса аталаннине курни;
- тавралăх енĕсене, япалан вырăнне кăтартма, тавралăхри вырăнне палăртма пĕлни;
- япаласен пĕрпеклĕхне, уйрăмлăхне, вĕсем мĕнпе уйрăлса тăнине курма, палăртма пултарайни;
- ачан тавракурăмĕ анлăланни, çут çанталăкри пулăмсем, çулталăк вăхăчĕсем, çемье, чĕр чунсем, ачасен пурнăçĕ, ĕçĕ-хĕлĕ çинчен тĕплĕнрех пĕлни, тĕнче курăмĕ йĕркеленсе пыни;
- туйăм культури çивĕчленни, кирлĕ вăхăтра пулăшма, мĕн тумалла, мĕнле тумаллине тавçăра пуçлани;

-пысăк, пĕчĕк, тан уçлăха курни, логикăллă шайлаштарайни;
- вĕренӳ хатĕрĕсенче кирлĕ материала шыраса тупма пĕлни;
- вĕренӳ хатĕрĕсенче панă символсене, модельсене, схемăсене,паллăсене ăнланни;

Йĕркелӳ-хаклав(регулятивные) результачĕсем:

- тантăшĕсен тата харпăр хăй ĕçне тишкерейни тата пахалайни;
- тишкерӳ - пĕтĕçтерӳ ĕçне хăнăхни, пĕтĕмĕшлине пайсем çине уйăрма, пайĕсене пĕтĕçтерме пĕлни;
- тĕрĕс курма, япаласен уçлăхри вырăнне палăртма пултарни;
- хăйĕн ĕçне вĕрентекен, юлташĕсем хакланине йышăнни;
- вĕрентекен, класпа пĕрле палăртнă задачăна татса памалли тĕрлĕ майсем тупни;
- хăвăн шухăшна ăнлантарса парайни;
- йăнăша курма, пĕр-пĕрне йăнăш тăвасран асăрхаттарма вĕренни;
- ĕç йĕркине, мĕн хыççăн мĕн тумаллине, мĕншĕн ун пек тумаллине тавçăрни;
- ĕçĕн кашни тапхăрне вĕрентекен пулăшнипе хак парса пырайни;
- харпăр хăй ĕçне планлама пĕлни.

Хутшăну(коммуникативные) результачĕсем:

- шухăша тĕрĕс те уçăмлă, çыхăнуллă каласа пама тăрăшни;
- текстпа ĕçлеме пĕлни, вулани çинчен çыхăнуллă тата уçăмлă каласа пама тăрăшни;
- ачан пуплевĕ, йăнăша курма, пĕр-пĕрне йăнăш тăвасран асăрхаттарма вĕренни;
-пуплев культури аталанни: пĕр-пĕр япала, пулăм, ĕç çинчен çыхăнуллă, кирлĕ сăмахсемпе усă курса каласа пама пултарни; юлташпа, аслисемпе, ваттисемпе мĕн çинчен тата мĕнле сăмахсемпе усă курса калаçмаллине ăнкарни, кампа калаçнă чух, хăçан, мĕнле сăмахсемпе (сывлăх сунни, тав туни, сывпулашни) усă курмаллине тавçăрни;
- çывăх, хирĕçле, пĕр пĕлтерĕшлĕ, нумай пĕлтерĕшлĕ сăмахсен пĕлтерĕшĕсене тĕрĕсрех, тарăнрах ăнланни, вĕсен ретĕнче кирлине суйлайни;
- сăмахсен куçăмлă пĕлтерĕшне ăнланни;
- чăваш чĕлхинче сăмахсен предложенире çирĕп йĕрке пуррине ăнланни, ăна пуплевре тытса пырайни;
- каласа парассин тĕрлĕ тĕсĕсене (калав, сăнлав, уйлав) пĕлни. Вĕсен тытăмĕпе уйрăмлăхĕсене курма, калавăн тĕрлĕ тĕсне йĕркелеме пултарайни;
- калав темине, тĕп шухăшне палăртайни;
- хутшăну пуплев\ (диалог) тытăмне, унти предложенисен хăй евĕрлĕхне (ытларах тулли мар предложенисем) пĕлни. Диалог шалашĕ пĕр темăна, пĕр тĕп шухăша пăхăнса тăнине ăнланни. Майĕпен хутшăну пуплевне тĕрлĕ пуплев ситуацийĕсенче усă курма пултарни;
- ушкăнпа ĕçлеме пĕлни;
- сăмах йышĕ пуянланни;

- çынсем тĕрлĕрен шухăшлама пултарнине ăнланни.
Ача пуплевĕнчи тĕп ĕç - хĕлсене(тăнлассине, калаçассине, вулассине, çырассине) аталантарса пынипе пĕрлех тăван чĕлхе вĕрентнĕ чух çак тĕллевсене пурнăçламалла:
Вĕрентекенсен çынлăх туйăмĕсене вăйлатмалла, пурнăçа юратма, ырра шанса тăма тата хăйсене те ырă кăмăллă, сăпайлă пулма хăнăхтармалла;
Ачасем таврари пурнăç, этемпе çут çанталăк çинчен мĕн пĕлнине анлăлатмалла;
Ачасен çыхăнуллă тата сăнарлă шухăшлăвĕпе асне, асăмлас хевтине аталантармалла;
Вĕренӳ ĕç-хĕлне лайăхрах хăнăхтарса, унăн ăслайĕсене «алла илме» май туса памалла; вĕренӳ вăхăчĕпе перекетлĕ усă курма, харпăр хăй тĕллĕн ĕçлессин ансатрах мелĕсене чухлама вĕрентмелле;
Тăрăшуллă та тимлĕ вĕренме, пĕлӳпе пурнăç тĕслĕхĕсен çăл куçĕпе – кĕнекепе кăсăкланма хăнăхтармалла.
Предметăн пайрам результачĕсем:
Вĕренекен çакна пĕлмелле:
- тăван чĕлхери тĕп сасăсене, вĕсене палăртмалли саспаллисене, сăмахри сасăсен пахалăхне (уçă е хупă), йĕркине хытă тата çемсе сасăсене сăмахра паллама, сырура палăртма пĕлни;
- сăмахсене: предложенисене: пысăк мар тĕрлĕжанрлăтекстсене вуласа ăнланма пултарни;
- пур сасăпуххи сăмах: сăмах пуххи предложени пулайманнине ăнланни;
- сас паллисене (пĕчĕккисене тата пысăккисене), вĕсен çыхăнăвĕсене, сăмахсене, предложенисене тĕрĕс евĕрлесе сырса илме, тĕрĕслеме вĕренни;
- уйрăм сăмахсене: 3-4 сăмахран тăракан, тытăмĕпе ансат предложенисене илтнĕ тăрăх сырма пултарни;
- чĕлхе пĕлĕвĕн хăш-пĕр ансат ăнлавĕсемпе терминĕсене (усăе хупă сасă: сас пали, сыпăк, сăмах, предложении, текст) усăмлани.
Харкам результачĕсем:
- ачасем хăйсем вĕренекен пулнине ăнланни: вĕренекенĕн яваплăхĕсене усăмлани;
- ачасем тăван сĕршыв: тăван халăх: тăван чĕлхе ăнлавсене ăша хывни: хăйсем хăш халăх ывăл-хĕрĕ пулнине ăнланни: вĕсен тăван халăха хисеплес туйăм амаланма пуслани;
- ачасем таврари пурнăс: этем: сут санталăк синчен мĕн пĕлнине анлăлатни, тавракурăмĕ йĕркелесе пыни;
- харпăр хăйĕн тата тантăшĕсен ĕç-хĕлне санас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.
Пур предметсене вĕрентнĕ май кĕтекен результатсем:

- ачасен шухăшлавĕ пур енлĕн аталанса: вĕсем тишкерӳ: пĕтĕтерӳ: пĕтĕмлетӳĕĕсене вĕренсе пыни;
- ачасен пуплевĕ пур енлĕн аталанса: вĕсем пуплев ĕç-хĕлĕсене (итлев: вулав: сыру:калу) вĕренсе пыни;
- кĕнекепе ĕçлеме вĕренсе пыни.

Предметăн пайрам результачĕсем:

- сăмахăн тĕп пайĕсем – унăн тымарĕпе аффиксĕсем: пуплев пайĕсем – япала ячĕ: глагол: паллă ячĕ: предложенин тĕп (подлежащи: сказуемăй) тата кĕçĕн членĕсем пулнине пĕлни
- вĕреннĕ орфограммăсенчен тăракан 40-45 сăмахлă текста таса: тĕрĕс те илемлĕ çырса илме: итленипе (диктант) çырма: предложенисем вĕçĕнче кирлĕ чарăну (пăнчă: ыйту е кăшкăру) палли лартма пултарни:
- сăмахсен сасă тытăмне сăнама% сыпăксене уйăрма: уçă тата хупă сасăсене палăртма: уçă сасă çине пусăм ӳкни-ӳкменнине пĕлме: хупă сасă хытти-çемçине: янăравлă-янăравсăррине туйма: сăмахри сасăпа саспалли хисепне уяма хĕнĕхса пыни;
- сăмах тытăмне (тымарĕпе аффиксне) курма пултарни:
- пуплев пайĕсене (япала ячĕ: глагол: паллă ячĕ) палăртма: вĕсем мĕнле формăрине (япала ячĕсен хисепне: глаголсен вăхăчĕпе хисепне) чухлани
- предложенири сăмахсен çыхăнăвне асăрхани: сăмах майлашăвĕсене уйăрни:
- предложени тытăмне (синтаксисне) ансат тишкерме (вăл калуллă: ыйтуллă е хистевлĕ: кăшкăруллă е кăшкăрусăр пулнине палăртма: унăн тĕп тата кĕçĕн членĕсене: вĕсем хушшинчи çыхăнăва ыйту лартса тупма) пĕлни:
- ушкăнпа тунă е хатĕр планпа усă курса 55-65 сăмахлă изложени çырма вĕренсе çитни .

Харкамлăх результачĕсем:
– тăван чĕлхене хаклама, хисеплеме хăнăхса пыни;
– кашни халăхăн хăйĕн чĕлхи, вăл ыттисенчен уйрăлса тăнине ăнланни;
– чĕлхепе кăсăкланма пуçлани, харпăр хăй пуплевне лайăхлатас кăм*ăл*-туйăм амаланни
– Пур предмета та вĕрентнĕ май кĕтекен результатсем:
– пулăмсене тарăнрах ăнланма вĕренсе пыни
– ăнлавсене уçăмлама, ушкăнлама хăнăхса пыни
– тишкерӳ-пĕтĕçтерӳ, танлаштару хăнхĕвĕсем çирĕпленсе пыни.

Предметăн пулас результачĕсем:
Пĕлӳлĕх(познавательные) результачĕсем:
– çырнă чух мĕнле лармаллине тата çыру хатĕрĕсемпе мĕнле усă курмаллине пĕлни;
– таврари япаласене, пулăмсене тĕпчес ăнтăлав аталанни;
– таврари япаласемпе пулăмсем çинчен мĕн пĕлнине системăлани: «Тăван çĕр-шыв» ăнлава уçăмлани. Вăл çуралнă вырăн, тăван ял, тавралăх, хăй пурăнакан республика тата çĕр-шыв (Раççей) пулнине ăнланни, унăн культури, мухтавлă

çыннисем çинчен пĕлни; çут çанталăк законĕсем, япаласемпе пулăмсем пĕр-пĕринпе çыхăнса аталаннине курни;
– тавралăх енĕсене, япалан вырăнне кăтартма, тавралăхри вырăнне палăртма пĕлни;
– япаласен пĕрпеклĕхне, уйрăмлăхне, вĕсем мĕнпе уйрăлса тăнине курма, палăртма пултарайни;
– ачан тавракурăмĕ анлăланни, çут çанталăкри пулăмсем, çулталăк вăхăчĕсем, çемье, чĕр чунсем, ачасен пурнăçĕ, ĕçĕ-хĕлĕ çинчен тĕплĕнрех пĕлни, тĕнче курăмĕ йĕркеленсе пыни;
– туйăм культури çивĕчленни, кирлĕ вăхăтра пулăшма, мĕн тумалла, мĕнле тумаллине тавçăра пуçлани;
– пысăк, пĕчĕк, тан уçлăха курни, логикăллă шайлаштарайни;
– вĕренӳ хатĕрĕсенче кирлĕ материала шыраса тупма пĕлни;
– вĕренӳ хатĕрĕсенче панă символсене, модельсене, схемăсене,паллăсене ăнланни;

Йĕркелӳ-хаклав(регулятивные) результачĕсем:

– тантăшĕсен тата харпăр хăй ĕçне тищкерейни тата пахалайни;
– тишкерӳ - пĕтĕçтерӳ ĕçне хăнăхни, пĕтĕмĕшлине пайсем çине уйăрма, пайĕсене пĕтĕçтерме пĕлни;
– тĕрĕс курма, япаласен уçлăхри вырăнне палăртма пултарни;
– хăйĕн ĕçне вĕрентекен, юлташĕсем хакланине йышăнни;
– вĕрентекен, класпа пĕрле палăртнă задачăна татса памалли тĕрлĕ майсем тупни;
– хăвăн шухăшна ăнлантарса парайни;
– йăнăша курма, пĕр-пĕрне йăнăш тăвасран асăрхаттарма вĕренни;
– ĕç йĕркине, мĕн хыççăн мĕн тумаллине, мĕншĕн ун пек тумаллине тавçăрни;
– ĕçĕн кашни тапхăрне вĕрентекен пулăшнипе хак парса пырайни;
– харпăр хăй ĕçне планлама пĕлни.

Хутшăну(коммуникативные) результачĕсем:

– шухăша тĕрĕс те уçăмлă, çыхăнуллă каласа пама тăрăшни;
– текстпа ĕçлеме пĕлни, вулани çинчен çыхăнуллă тата уçăмлă каласа пама тăрăшни;
– ачан пуплевĕ, йăнăша курма, пĕр-пĕрне йăнăш тăвасран асăрхаттарма вĕренни;
– пуплев культури аталанни: пĕр-пĕр япала, пулăм, ĕç çинчен çыхăнуллă, кирлĕ сăмахсемпе усă курса каласа пама пултарни; юлташпа, аслисемпе, ваттисемпе мĕн çинчен тата мĕнле сăмахсемпе усă курса калаçмаллине ăнкарни, кампа калаçнă чух, хăçан, мĕнле сăмахсемпе (сывлăх сунни, тав туни, сывпулашни) усă курмаллине тавçăрни;
– çывăх, хирĕçле, пĕр пĕлтерĕшлĕ, нумай пĕлтерĕшлĕ сăмахсен пĕлтерĕшĕсене тĕрĕсрех, тарăнрах ăнланни, вĕсен ретĕнче кирлине суйлайни;
– сăмахсен куçăмлă пĕлтерĕшне ăнланни;
– чăваш чĕлхинче сăмахсен предложенире çирĕп йĕрке пуррине ăнланни, ăна пуплевре тытса пырайни;
– каласа парассин тĕрлĕ тĕсĕсене (калав, сăнлав, уйлав) пĕлни. Вĕсен тытăмĕпе уйрăмлăхĕсене курма, калавăн тĕрлĕ тĕсне йĕркелеме пултарайни;

– калав темине, тĕп шухăшне палăртайни;
– хутшăну пуплев\ (диалог) тытăмне, унти предложенисен хăй евĕрлĕхне (ытларах тулли мар предложенисем) пĕлни. Диалог шалашĕ пĕр темăна, пĕр тĕп шухăша пăхăнса тăнине ăнланни. Майĕпен хутшăну пуплевне тĕрлĕ пуплев ситуацийĕсенче усă курма пултарни;
– ушкăнпа ĕçлеме пĕлни;
– сăмах йышĕ пуянланни;
– çынсем тĕрлĕрен шухăшлама пултарнине ăнланни.
– Ача пуплевĕнчи тĕп ĕç - хĕлсене(тăнлассине, калаçассине, вулассине, çырассине) аталантарса пынипе пĕрлех тăван чĕлхе вĕрентнĕ чух çак тĕллевсене пурнăçламалла:
– Вĕрентекенсен çынлăх туйăмĕсене вăйлатмалла, пурнăça юратма, ырра шанса тăма тата хăйсене те ырă кăмăллă, сăпайлă пулма хăнăхтармалла;
– Ачасем таврари пурнăç, этемпе çут çанталăк çинчен мĕн пĕлнине анлăлатмалла;
– Ачасен çыхăнуллă тата сăнарлă шухăшлăвĕпе асне, асăмлас хевтине аталантармалла;
– Вĕренӳ ĕç-хĕлне лайăхрах хăнăхтарса, унăн ăслайĕсене «алла илме» май туса памалла; вĕренӳ вăхăчĕпе перекетлĕ усă курма, харпăр хăй тĕллĕн ĕçлессин ансатрах мелĕсене чухлама вĕрентмелле;
– Тăрăшуллă та тимлĕ вĕренме, пĕлӳпе пурнăç тĕслĕхĕсен çăл куçĕпе – кĕнекепе кăсăкланма хăнăхтармалла.

Предметăн пайрам результачĕсем:

- вĕреннĕ пуплев пайĕсем, вĕсен паллисем, предложени пĕр йышши членĕсем çинчен çирĕп пĕлни;
- вĕреннĕ орфограммăсенчен тăракан 55-60 сăмахлă текста йăнăшсăр, таса та илемлĕ çырса илме, диктант çырма пултарни;
- пĕр йышши членлă предложенире (вĕреннĕ тĕслĕхсем) чарăну паллисем лартма вĕренни;
- сăмахăн сасăпа сас палли тытăмне тишкерме, тымарĕпе аффиксĕсене тупма хăнăхни;
- япала ячĕсен, сăпат ылмашĕсен падежĕпе хисепне, глаголсен хисепне, сăпачĕпе вăхăтне палăртма пултарни;
- предложени ансат синтаксис тытăмне чухлама: вăл тĕллевпе интонаци тĕлĕшĕнчен мĕнлине калама, унăн тĕп членĕсемпе кĕçĕн членĕсене тупма, ыйтусем тăрăх вĕсен çыхăнăвне тата пĕр йышши членсене асăрхама хăнăхса пыни;
- харпăр хăй тĕллĕн тунă планпа усă курса 80-90 сăмахлă текст тăрăх изложени çырма, пурнăçра пулни-иртни, экскурсире курни, сăнани çинчен çыхăнуллă пĕчĕк калав йĕркелеме (сочинени çырма) вĕренсе пыни.
- хутшăну культурин правилисемпе килĕшӳллĕн вăхăтра тав тума, каçару ыйтма, саламлама, вашават сăмах хушма, япала ыйтса илме, чĕнĕве палăртма хăнăхса çитмелле.

Тематика планĕ

1 класс

№п/п	Урок теми	Сехет шучĕ
	Вулама – çырма вĕрентес умĕнхи тапхăр (12 сехет)	
1	Шкула.	1
2	Класра (урокра). Калаври предложенисене уйăрни	1
3	Теттесемпе вăйăсем. Предложенири чарăну паллисем	1
4	Шкул ачин кун йĕрки. Калав	1
5	Тăван ял. Тăван кил-çурт. Предложенири сăмахсене уйăрни, вĕсен хисепĕ	1
6	Çемье (кил-йыш). Предложенири сăмахсен йĕрки	1
7	Килти выльăх- чĕрлĕх. Сăмахри сыпăксене уйарни, вĕсен шутне палăртни	1
8	Улма-çырла. Пахча çимĕç. Сăмахри сыпăксен хисепĕ. Пусăм.	1
9	Уй-хирти тыр-пул. Уçă сасă.	1
10	Вăрманти чĕр чунсем. Уçă тата хупă сасăсем.	1
11	Ӳт-пӳ пайĕсем. Уçă тата хупă сасăсем.	1
12	«Çарăк» юмах.	1
	Вулама-çырма вĕренмелли тапхăр -86 урок	
1	Уçă сыпăк. [а] сасă тата унăн сас паллисем	1
2	Уçă сыпăк. [у] сасă тата унăн сас паллисем	1
3	Уçă сыпăк. [а], [у] сасăсем тата вĕсен паллисем	1
4	Уçă сыпăк.	1
5	Тӳнтер сыпăк. [н] сасă тата унăн паллисем	1
6	Тӳнтер сыпăк. [н] сасă тата унăн паллисем	1
7	Тӳнтер сыпăк. [ă] сасă тата унăн паллисем	1
8	Тӳрĕ сыпăк. [ă сасă тата унăн паллисем	1
9	Тӳнтер сыпăк. [л] сасă тата унăн паллисем	1
10	Тӳрĕ сыпак. [л] сасă тата унăн паллисем	1
11	Тӳнтер сыпăк. [х] сасă тата унăн паллисем	1
12	Тӳрĕ сыпăк. [х] сасă тата унăн паллисем	1
13	Тӳнтер сыпăк. [м] сасă тата унăн паллисем	1
14	Тӳрĕ сыпăк. [м] сасă тата унăн паллисем	1
15	Тӳнтер сыпăк çинчен вĕреннине пĕтĕмлетни	1
16	Тӳрĕ сыпăк. Вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетни	1
17	[р] сасă тата унăн паллисем	1
18	Хупă сыпăк. [Р] сасăпа унăн паллисем	1
19	Хупă сыпăк	1
20	Хупă сыпăк	1
21	[Ш] сасă тата унăн паллисем	1
22	[Ш] сасă тата унăн паллисем	1
23	[Ы] сасă тата унан паллисем	1
24	[Ы] сасă тата унан паллисем	1
	2 чĕрĕк – 28 сехет	
25	[В] сасă тата унăн паллисем	1
26	[В] сасă тата унăн паллисем	1

27	Уçă, тӳнтер, тӳрĕ, хупă сыпăксем. Вĕреннине пĕтĕмлетни	1
28	[С] сасă тата унăн паллисем	1
29	[С] сасă тата унăн паллисем	1
30	[С], [с] сасăсемпе вĕсен паллисем	1
31	[П] сасă тата унăн паллисем	1
32	[П] сасă тата унăн паллисем	1
33	[И] сасă тата унăн паллисем	1
34	[И] сасă тата унăн паллисем	1
35	[Т], [т'] сасăсем тата вĕсен паллисем	1
36	[Т], [т'] сасăсем тата вĕсен паллисем	1
37	[К], [к'] сасăсем тата вĕсен паллисем	1
38	[К], [к'] сасăсем тата вĕсен паллисем	1
39	[Э] сасă тата унăн паллисем	1
40	Е сас паллин [э] сасă пĕлтерĕшĕ	1
41	Е сас паллин [э] сасă пĕлтерĕшĕ	1
42	Виçĕ сасăллă (УХХ) сыпăк	1
43	[ĕ] сасă тата унăн паллисем	1
44	[Ĕ] сасă тата унăн паллисем	1
45	[ӳ] сасă тата унăн паллисем	1
46	[Ӳ] сасă тата унăн паллисем	1
47	[ч] сасă тата унăн паллисем	1
48	[ч] сасă тата унăн паллисем	1
49	Çемçелĕх палли (ь)	1
50	Çемçелĕх палли (ь)	1
51	[Й] сасă тата унăн паллисем	1
52	[Й] сасă тата унăн паллисем	1
	3 чĕрĕк – 36 сехет	
53	Е сас паллин [йэ] сасăсен пĕлтерĕшĕ	1
54	Е сас паллин пĕлтерешесем	1
55	Тăватă сасăллă (ХУХХ) сыпăк	1
56	Тăватă сасăллă (ХУХХ) сыпăк	1
57	Ю сас паллин [йу] сасăсен пĕлтерĕшĕ	1
58	Ю сас паллин [у] сасă пĕлтерĕшĕ	1
59	Ю, у сас паллисем	1
60	Я сас паллин [йа] сасăсен пĕлтерĕшĕ	1
61	Я сас паллин [а] саса пĕлтерĕшĕ	1
62	[А], [у], [э] сасăсен паллисем	1
63	Уйăракан паллă (ь)	1
64	Уйăракан паллă (ь)	1
65	Тăватă сасăллă (ХХУХ) сыпăк	1
66	[О] сасă тата унăн паллисем	1
67	Виçĕ сасăллă (ХХУ) сыпăк	1
68	Ү сас паллин икĕ пĕлтерĕшĕ	1
69	Ү сас паллин икĕ пĕлтерĕшĕ	1
70	[Б], [б'] сасăсем. Б, б сас паллисем	1
71	[Б], [б'] сасăсем. Б, б сас паллисем	1
72	[Г], [г'] сасăсем. Г, г сас паллисем	1
73	[Г], [г'] сасăсем тата вĕсен паллисем	1
74	[Д], [д'] сасăсем. Д, д сас паллисем	1
75	[Д], [д'] сасăсемпе вĕсен паллисем	1

76	[Ж] сасă, Ж, ж сас паллисем	1
77	[Ж] сасă, Ж, ж сас паллисем	1
78	[З], [з'] сасăсем. З, з сас паллисем	1
79	[З], [з'] сасăсем. З, з сас паллисем	1
80	[Ф], [ф'] сасăсем. Ф, ф сас паллисем	1
81	[Ф], [ф'] сасăсем. Ф, ф сас паллисем	1
82	[Ц] сасă. Ц, ц сас паллисем	1
83	[Ц] сасă. Ц, ц сас паллисем	1
84	[Щ] сасă. Щ, щ сас паллисем	1
85	[Щ] сасă. Щ, щ сас паллисем	1
86	Хытăлăх палли (Ъ)	1
	Вулама-çырма вĕрентнĕ хыççăнхи тапхăр- 34 урок	
	Тăван çĕршывăм - Чăваш Ен.-6 сехет	
1	И.Я.Яковлев. Çекĕллĕ сас паллисем	1
2	И.Я.Яковлев. Çекĕллĕ сас паллисем	1
3	А.Г.Николаев. Çекĕллĕ сас паллисем.	1
4	А.Г.Николаев. Çекĕллĕ сас паллисем.	1
5	Чăваш çĕршывĕ. Çекĕллĕ пысăк сас паллисем.	1
6	Çут çанталăк. Тӳрĕ йĕрлĕ сас паллисем (К, н, п, р, т, ф)	1
	Çулталăк вăхăчĕсем - 4 сехет	1
7	Хĕлле. Тӳрĕ йĕрлĕ сас паллисем (К, н, п, р, т, ф)	1
8	Çуркунне. Тӳрĕ йĕрлĕ сас паллисем (А, ю, Т)	1
9	Çулла. Йăлăллă тӳрĕ йĕрлĕ сас паллисем (у,ц,ç,д, щ, в)	1
10	Кĕркунне. Йăлăллă тӳрĕ йĕрлĕ сас паллисем (А,Ă,Б,В,Д,К,Ю,ЁÇ,Н,ЦЩ)	1
	Талăк - 3 сехет	1
11	Çĕрле. Ирхине. Икĕ вĕçлĕ çекĕллĕ сас паллисем	1
12	Кăнтăрла Икĕ вĕçлĕ çекĕллĕ сас паллисем.	1
13	Каçхине. Авăнчăк чалăш йĕрлĕ сас паллисем..	1
	Атте-аннерен хакли çук- 7 сехет	
14	Юратнă анне. Авăнчăк чалăш йĕрлĕ сас паллисем.	1
15	Аттепе анне. Пушмакĕ ываннă. Авăнчăк чалăш йĕрлĕ сас паллисем	1
16	Асанне. Çурма ункăллă сас паллисем.	1
17	Асанне е кукамай. Çурма ункăллă сас паллисем.	1
18	Шаллăм улталанни. Çурма ункăллă сас паллисем.	1
19	Чĕрĕп. Чĕкеç. Ункăллă сас паллисем.	1
20	Чăх чĕпписем. Ункăллă сас паллисем. Тĕрĕслев ĕçĕ. Çырса илни.	1
	Юмах ярăп, юптарăп - 4 сехет	
21	Кишĕр-мишĕр. Икĕ вĕçлĕ çекĕллĕ сас паллисем	1
22	Автанпа тилĕ. Ункăлă сас паллисем.	1
23	Тилĕпе шăши çури. Ниме. Чакакпа чĕппи. Йăлăллă çекĕллĕ сас паллисем. Ĕлкине кура сас паллисене ушкăнлани.	1
24	Шкула кайнă чух. Тав. Эп хамах. Чи тутли. Ĕлкине кура сас паллисене ушкăнлани.	1
	Вĕренни - пысăк пуянлăх - 10 сехет	
25	Урамра. Çуралнă кун. Кентти ӳкерет. Ĕлкине кура сас паллисене ушкăнлани.	1
26	Ӳссен эсĕ кам пулан? Мĕн тума пĕлетĕн? Икĕ çирĕм пус. Çĕр çырли. Ĕлкине кура сас паллисене ушкăнлани.	1
27	Мĕн тума юрамасть? Ĕлкине кура сас паллисене ушкăнлани. Таня кĕнеке вулать. Вĕрентĕм вулама. Кушак çури.	1
28-34	Резерв	7

2 класс

Урок №	Урок теми	Сехет шучĕ
1-мĕш класра вĕреннине аса илни - 4 сех		
1.	Предложени, сăмах, сасă, сас палли	1
2.	Предложени, сăмах,сасă,сас палли	1
3.	Предложени, сăмах,сасă,сас палли	1
4.	Çырса илни «Авăн уйăхĕ»(ДП, 10 стр.)	1
Сасă тата сас палли - 21 сех		
5.	Алфавит	1
6.	«Кĕркунне» темăпа калав çырасси	1
7.	Уçă сасăсемпе хупă сасăсем	1
8.	Хытă уçă сасăсемпе çемçе уçă сасăсем	1
9.	Хытă хупă сасăсемпе çемçе хупă сасăсем	1
10.	Хытă хупă сасăсемпе çемçе сасăсем	1
11.	Сывлăх сунасси.Сывпуллашасси.	1
12.	Творчество ĕçĕ. Сывлăх сунмалли, сывпуллашмалли сăмахсене усă курса диалог çырасси	1
13.	Хытă уçă сасăллă сăмахсенче çемçелĕх палли (ь) çырасси	1
14.	Тĕрĕслев диктанчĕ «Çил мĕнле пулать?» ДП, 15 стр.	1
15.	Уйăракан çемçелĕх палли (ь) çырасси	1
16.	Вăрăм хупă сасса икĕ пĕр пек сас палли çырса палăртни	1
17.	Вăрăм хупă сасса икĕ пĕр пек сас палли çырса палăртни	1
18.	Изложени «Ăшă чух». ИТП, 32стр.	1
19.	Тăван-хурăнташлăх сăмахĕсем	1
20.	Вырăс чĕлхинчен йышăннă хăш-пĕр сăмахсене çырасси	1
21.	Орфографи словарĕ	1
22.	Тĕрĕслев диктанчĕ «Шупашкар». ДП, 18 стр.	1
23.	Сăмах сыпăкĕ.	1
24.	Ыйтусене хуравласа ўкерчĕк тăрăх калав çырасси .ЧЧ 47 стр. 101 хăн.	1
25.	Сăмахсене пĕр йĕркерен тепĕр йĕркене куçарасси. Текст	1
Сăмах. Япала ячĕ - 13 сех		
26.	Кам? мĕн? ыйтуллă сăмахсем	1
27.	Кам? мĕн? ыйтуллă сăмахсем. Çыхăнуллă пуплев. 130 хăн. тăрăх калав туни	1
28.	Тĕрĕслев диктанчĕ «Пыл хуçисем».ДП, 21 стр.	1
29.	Пĕр япалана пĕлтерекен сăмахсем	1
30.	Япала нумайĕине пĕлтерекен сăмахсем	1
31.	Çын ятне, хушаматне, ашшĕ ятне пысăк сас паллинчен пуçласа çырасси	1

32.	Паллашу сăмахĕсем	1
33.	Выльăх- чĕрлĕх ячĕсене пысăк сас паллинчен пуçласа çырасси	1
34.	Ӳкерчĕк тăрăх калав йĕркелесе çырасси. ЧЧ 74 стр. 157 хăн.	1
35.	Çырса илни «Кампур». ИТП,51 с.	1
36-37.	Хула, ял, урам, юхан шыв ячĕсене пысăк сас паллинчен пуçласа çырасси	2
38.	Пĕлтерӳ çырасси	1
Глагол - 17 сех		
39-42.	Мĕн тăвать? мĕн тăваççĕ? ыйтусенчи глаголсем	4
43.	Ӳкерчĕксем тăрăх план туса калав çырасси (ЧЧ, 92 стр. 193 хăн.)	1
44-47.	Мĕн турĕ? мĕн турĕç? ыйтусенчи глаголсем	4
48.	Тĕрĕслев диктанчĕ «Çăлтăрсем чĕнеççĕ». ДП,31 стр.	1
49.	Ыйтусене хуравласа пĕчĕк калав çырасси.ЧЧ, 96 стр. 201 хăн.	1
50.	Хирĕçле пĕлтерĕшлĕ глаголсем (антонимсем)	1
51.	Çывăх пĕлтерĕшлĕ глаголсем (синонимсем)	1
52.	Хирĕçле(антоним) тата çывăх (синоним)пĕлтерĕшлĕ глаголсем	1
53.	Тав тăвасси	1
54.	Çырса илни. «Надежда Павлова»(ИТП)	1
55.	Ӳкерчĕк тăрăх калав йĕркелесе çырасси. ЧЧ, 108 стр. 228 хăн.	1
Паллă ячĕ - 17 сех		
56-58.	Япала паллине пĕлтерекен сăмахсене мĕнле? ыйту лартса тупасси	3
59-61.	Япала паллине пĕлтерекен сăмахсене мĕнле? ыйту лартса тупасси.	3
62.	Тĕрĕслев диктанчĕ «Ирхине» ДП, стр.35	1
63.	Япала паллине пĕлтерекен сăмахсене мĕнле? ыйту лартса тупассине пĕтĕмлетни	1
64-65.	Тĕсе пĕлтерекен сăмахсем	2
66.	Изложени «Йытăпа унăн мĕлки» ИП, 52 стр.	1
67.	Çынна сăнлакан сăмахсем.	1
68.	Çыру çырасси	1
69-70.	Хирĕçле пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем (антонимсем)	2
71-72.	Пĕрешкел пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем (синонимсем)	2
Предложени - 16 сех		
73-74.	Пуплеве предложенисем çине уйăрасси.	2
75.	Тĕрĕслев диктанчĕ «Йытă çури» ДП,36 стр.	1
76-77.	Предложенин тĕп членĕсемпе кĕçĕн членĕсем	2
78.	Сочинени. Çуркунне çывхарать.	1
79.	Предложенин тĕп членĕсемпе кĕçĕн членĕсем	1
80-81.	Предложени членĕсем хушшинчи çыхăну	2
82.	Изложени «Чĕрĕп» ИП, 64 стр.	1
83-86.	Калуллă, ыйтуллă предложенисем. Кăшкăруллă предложенисем.	4
87.	Çырса илни. «Тăвайккинче»	1
88.	Ӳкерчĕк тăрăх ыйтуллă предложенисем йĕркелесе çырасси. 322 хăн. 156	1

	стр.	
2-мĕш класра вĕреннине пĕтĕмлетесси - 17 сех		
89-90.	Сасăсемпе сас паллисем, алфавит çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси.	2
91-94.	Япала ячĕ, глагол тата паллă ячĕ çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси.	4
95.	Вĕренӳ çулĕ вĕçĕнче ирттерекен пĕтĕмлетӳ тĕрĕслев диктанчĕ «Коля». ДП,36 стр.	1
96.	Япала ячĕ, глагол тата паллă ячĕ çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси. Тĕрĕслев диктантне анализ туни.	1
97.	Япала ячĕ, глагол тата паллă ячĕ çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси.	1
98.	Предложени çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси. Изложени «Хуçа ăшши» ИП, 63 стр.	1
99-100.	Предложени çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси	2
101.	Предложени çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси. 1 ч	1
102.	Пуплев пайесем çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси.	1
103-105.	Резерв	3

3 класс

	Урок номерĕ	**Урок теми**	**Сехет шучĕ**
1	1-мĕш,2-мĕш классенче вереннине аса илесси	Текст	1
2		Предложени.	1
3		Сăмах. Çырса илни. Туссем.	1
4		Сасăсемпе сас паллисем	1
5		Ъкерчĕк тăрăх калав йĕркелесе çырасси.	1
6		Сасăсемпе сас паллисем	1
7	Саса. Сас палли	Вăрăм хупă сасăсене икĕ сас паллипе палăртасси.	1
8		Вăрăм хупă сасăсене икĕ сас паллипе палăртасси.	1
9		Диктант. Авăн уйăхĕ.	1
10		Ч сасă умĕнчи л, н хупă сасăсен çемçелĕхне ятарласа палăртманни	1
11		Ч сасă умĕнчи л, н хупă сасăсен çемçелĕхне ятарласа палăртманни	1
12		Изложени. Пиччĕшĕпе шăллĕ.	1
13-14		Сăпайлăх сăмахĕсем.	2
15-16		Ç, ч сас паллисем хыççăн ы е и çырасси.	2
17		Калав содержанине кĕскен çырасси.	1
18-20		Вырăс чĕлхинчен çыру урлă йышăннă сăмахсенче б, г, д, ж, з, ф, ц, щ сас паллисем çырасси.	3
21		Телефонпа калаçасси.	1
22		Изложени Çăкăр.	1

23-26		Э, е, ю, я сас паллисемпе усă курма пĕлесси.	4
27		Диктант. Туслăх.	1
28-29		Библиотекăран илнĕ кĕнекесен списокне тăвасси.	2
30		Сочинени. Хура кĕркунне.	1
31	Предложени.	Предложени çинчен мĕн пĕлнине аса илесси.	1
32		Текст тата предложени.	1
33		Калуллă предложенисем. Диктант. Çерçисем.	1
34		Ыйтуллă предложенисем.	1
35		Хистевлĕ предложенисем.	1
36		Изложени. Ватă тилĕ.	1
37		Кăшкăруллă предложенисем.	1
38-39		Предложенин тĕп членĕсем.	2
40		Предложенин кĕçĕн членĕсем.	1
41		Ĕкерч.к тçрçх текст ăырасси?	1
42-43		Сăмах майлашăвĕ. Предложенири сăмахсен çыхăнăвĕ.	2
44		Диктант. Кăмпа çумăрĕ.	1
45-47		Ансăр тата анлă предложенисем.	3
48		Пĕр-пĕр чĕр чуна сăнласа текст çырасси.	1
49-50		Предложени çинчен вĕреннине пĕтĕмлетни.	2
51		Тăванлăх сăмахĕсем.	1
52		Çырса илни. Ват асатте уявĕ.	1
53		Тăванлăх сăмахĕсем	1
54		Сочинени. Манăн асатте (асанне).	1
55	Самах.	Сăмах тытăмĕ. Тымар тата аффикссем.	1
56		Сăмаха улăштаракан тата сăмах тăвакан аффиссем.	1
57		Хăнана чĕнесси.	1
58		Çĕнĕ сăмахсем -çă(çĕ), -лăх(лĕх) аффикссем хушăнса пулни.	1
59		Çĕнĕ сăмахсем -у(ъ),- лă(лĕ) аффиксем хушăнса пулни.	1
60		Изложени. Чаплă утарçă.	1
61		Пĕр тымартан пулнă сăмахсем.	1
62		Диктант. Кăмпара.	1
63-65		Аффикслă сăмахсене çырасси.	3
66		Заметка çырасси.	1
67-69	Пуплев пай?сем. Япала яч?.	Япала ячĕн пĕлтерĕшĕ тата ыйтăвĕсем.	3
70-71		Япала ячĕсем хисеп тăрăх улшăнни.	2
72		Изложени. Каюра.	1
73-74		Ш,с, ç сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсене нумайлă хисепре тĕрĕс çырасси.	2
75		Диктант. Сивĕ Мучи.	1
76	Глагол.	Глагол пĕлтерĕшĕ, ыйтăвĕсем.	1
77		Хирĕçле пĕлтерĕшлĕ глаголсем.	1
78		Зоопаркра. Калава вĕçлесси.	1
79		Çывăх пĕлтерĕшлĕ глаголсем.	1
80		Глагол улшăнăвĕ.	1
81-82		Хальхи вăхăт.	2
83		Изложени. Алăсем.	1
84-86		Иртнĕ вăхăт.	3
87		Диктант. Ир тухакан кăмпасем.	1
88-89		Пулас вăхăт.	2

90		Ъкерчĕк тăрăх калав туса çырасси.	1
91-92	Палла яче	Паллă ячĕн пĕлтерĕшĕ,ыйтăвĕсем. Паллă ячĕ улшăнни.	2
93		Паллă ячĕ япала ячĕпе тата глаголпа çыхăнни.	1
94		Çывăх пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем.	1
95		Çулĕпе аслă çынсене хисеплесе чĕнесси.	1
96		Изложени. Çĕмĕрт.	1
97		Хирĕçле пĕлтерĕшлĕ паллă ячĕсем.	1
98	3 класра вереннине аса илсе сиреплетесси.	Сасăсемпе сас паллисем	1
99		Предложени. Диктант. Пысăк пуху.	1
100		Сăмах тытăмĕ.	1
101		Пуплев пайĕсем.	1
102		Сочинени. 3-мĕш класри чи килĕшнĕ урок.	1

4 класс

Урок №	**Урок теми**	**Сехет шучĕ**
Вĕреннине аса илесси -6 сех		
1.	Çĕрĕм-шывăм, Чăваш çĕрĕ-шывĕ. Вĕреннине аса илесси. Текст. Предложени. Сăмах.	1
2-3.	Вĕреннине аса илесси. Текст. Предложени. Сăмах.	2
4.	Тĕрĕслев ĕçĕ. Çырса илни. Кăвак курак.	1
5.	Сасăсем тата сас паллисем. Сыпăк. Пусăм.	1
6.	Хутшăну йăли-йĕрки. Этикет	1
Сăмах тытăмĕ тата пулăвĕ – 8 сех		
7.	Сăмах тытăмĕ тата пулăвĕ. Пĕр тымарлă сăмахсем.	1
8.	Сăпайлăх сăмахĕсем. Сăмах аффикс хушăннипе пулни.	1
9.	Изложени.Сахăр.	1
10.	Сăмах аффикс хушăннипе пулни.	1
11.	Мăшăр сăмахсем.	1
12.	Сăмахсене икĕ хут калани.	1
13.	Çыру тата пĕлтерӳ çырасси.	1
14.	Тĕрĕслев диктанчĕ. Тăван чĕлхемĕрçĕм.	1
Текст - 4 сех		
15.	Текст. Текстри предложенисен килĕшĕвĕ. Текст теми.	1
16.	Текстăн тĕп шухăшĕ.	1
17.	Тĕрĕслев диктанчĕ. Мулкачсем.	1
18.	Текст тытăмĕ.	1
Предложенин пĕр йышши членĕсем – 6сех		

19.	Предложенин пĕр йышши членĕсем. Пĕр йышши членсем çинчен ăнлантарни.	1
20.	Изложени.Пăчи.	1
21-22.	Пĕр йышши членсене çыхăнтаракан союзсем.	2
23.	Сочинени. Ман юратнă чĕр чун.	1
24.	Тĕрĕслев диктанчĕ. Шăллăм.	1
Пуплев пайĕсем - 2 сех		
25.	Пуплев пайĕсем. Сăмахсене пĕлтерĕш тăрăх ушкăнлани. Пуплев пахалăхĕ	1
26.	Изложени. Будка тăрринчи йăва.	1
Япала ячĕ - 10 сех		
27.	Япала ячĕ. Япала ячĕсен вĕçленĕвĕ. Падежсем.	1
28-29.	Хупă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕ	2
30-31.	Уçă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕ	2
32.	Сочинени. Хĕллехи вăрманта.	1
33.	Япала ячĕсене нумайлă хисепре вĕçлени.	1
34.	Япала ячĕ çинчен вĕреннине пĕтĕмлетни.	1
35.	Тĕрĕслев диктанчĕ. Юман.	1
36.	Саламламалли правилăсем.	1
Паллă ячĕ - 6 сех		
37-38.	Паллă ячĕ. Паллă ячĕсен пĕлтерĕшĕ, пулăвĕ.	2
39.	Паллă ячĕсен тĕп тата танлаштаруллă степенĕсем.	1
40.	Изложени. Вăрманти тĕл пулу.	1
41.	Паллă ячĕсен вăйлă степенĕ.	1
42.	Тĕрĕслев диктанчĕ. Кампур.	1
Хисеп ячĕ - 3 сех		
43-44.	Хисеп ячĕ. Хисеп ячĕсен пĕлтерĕшĕ.	2
45.	Ĕç хучĕсем. Пĕлтерӳ çырасси. Çырса илни. Катăркас.	1
Местоимени - 4 сех		
46-47.	Местоимени. Местоимени пĕлтерĕшĕ. Сăпат местоименийĕсем.	2
48.	Уяв ячĕпе саламласси.	1
49.	Тĕрĕслев диктанчĕ. Эпир туслă.	1
Глагол – 17 сех		
50.	Глагол. Глаголăн пурлă тата çуклă формисем.	1
51.	Изложени.Карап ăсти.	1
52-53.	Глагол вăхăт тăрăх улшăнни. Глагол сăпат тăрăх улшăнни. Глагол хисеп тăрăх улшăнни.	2
54.	Тĕрĕслев диктанчĕ. Çутă çуркунне.	1
55-56.	Хальхи вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ	2

57-58.	Хальхи вăхăтри глаголсене çырасси	2
59.	Хальхи вăхăтри глаголсене çырасси. Диктант «Каçхи вăрманта»	1
60-61.	Иртнĕ вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ	2
62-63.	Пулас вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ	2
64-65.	Глагол çинчен вĕреннине пĕтĕмлетни.	2
66.	Тĕрĕслев диктанчĕ"Хĕвел". (Контрольный диктант в рамках промежуточной аттестации)	1
Вĕренӳ çулĕнче аса хывнине аса илесси – 4 сех		
67.	Вĕренӳ çулĕнче ăса хывнине аса илесси. Сăмах тытăмĕ тата пулăвĕ.Текст.	1
68.	Предложени.	1
69.	Пуплев пайĕсем. Текст.	1
70.	Резерв	1

МЕТОДИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧИТЕЛЯ

1. Артемьева Т.В. и др. Чăваш букварĕ (Чувашский букварь)/ Т.В. Артемьева, Л.П. Сергеев, М.К. Волков. Чебоксары: Чуваш. кн. изд-во, 2015. – 145 с.
2. Артемьева Т.В. Рабочая пропись к «Чувашскому букварю»/Т.В. Артемьева, М.К. Волков, С.П. Руссков. – Чебоксары: Чуваш. кн. изд-во, 2015. № 1. – 24 с.; № 2. – 32 с.; № 3. – 32 с.; № 4. – 32 с.
3. Артемьева Т.В., Чашкова Т.Г. Чувашский букварь: Электронный учебник для 1 класса. Рекомендован МО и МП ЧР. – Чебоксары: 2014.
4. Артемьева Т.В. Таблицы по обучению чувашской грамоте/ Т.В. Артемьева. – М.: Экзамен, 2014. –54 с.
5. Артемьева Т.В., Кульева А.Р. Таблицы по чувашской грамматике: 1-4 классы/ Т.В. Артемьева, А.Р. Кульева. – М.: Экзамен, 2013. – 64 с.
6. Кульева А.Р., Авакумова В.М., Авакумова Р.М. Таблицы по чувашскому языку: Для 1-4 классов чувашской школы/ А.Р. Кульева, В.М. Авакумова, Р.М. Авакумова. – Чебоксары, 2012. – 54 с.
7. Кульева А.Р., Кульев О.Г. Пĕтĕмлетӳ тĕрĕслев ĕçĕсем (Итоговые контрольные работы): 1 класс/А.Р. Кульева, О.Г. Кульев. – Чебоксары: Новое время, 2012. – 42 с.
8. Артемьева Т.В., Печников О.И. Сборник текстов для изложений на чувашском языке: 1-4 классы/ Т.В. Артемьева, О.И. Печников. – Чебоксары: РИО НИИ педагогики и психологии, 2017. – 132 с.
9.Печников О.И. Чăвашла калаçма вĕренетĕп. Хăнăхтарусем. 1-мĕш пайĕ.
Вырăс шкулĕн 1 -4 класĕсем валли. - Ш., 1998.
10.. Чувашский алфавит (настенная таблица)
11Касса букв и слогов
12. Географические карты России, Чувашской Республики

ЦИФРОВЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ РЕСУРСЫ И РЕСУРСЫ СЕТИ ИНТЕРНЕТ

htpp://www.chrio. cap.ru
htpp://www.gov.cap.ru
htpp:// www. cap .ru
htpp:// www. lib. cap.ru
htpp://www.archives21 .ru
htpp://www.smi21 .ru
htpp://www,culture21 .ru
htpp: //www. chuvashia-tv. ru
htpp://www. 1 september.r

МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

УЧЕБНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ

Укажите учебное оборудование

ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ РАБОТ

Укажите оборудование для проведения практических работ

Настенная доска с набором приспособлений для крепления картинок
3. Аудиоцентр/магнитофон
4. Мультимедийный проектор
5. Компьютер
6. Экспозиционный экран